בס"ד

קוֹל יַעֲקֹב

גליון מס' 102

יו"ל ע"י חֶבְרַת תְּפִלָּה לְתַלְמִידִים 'קוֹל יַעֲקֹב' נְדְבוֹרְנָה

ע"ש ולטו"נ רבינו הקוה"ט רבי יעקב ישכר בער בן כ"ק רבי חיים מרדכי זצוקללה"ה

פרשת ויקרא

תשע"ו

אוֹר הַתְּפִלָּה

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד

זֶהוּ שֶׁבַח יְחוּד מְיֻחָד, אוֹתוֹ אָנוּ אוֹמְרִים לְאַחַר אֲמִירַת פָּסוּק 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל', לְפִנֵי שֶׁאֲנַחְנוּ מַמְשִׁיכִים 'וְאָהַבְתָּ'.

בְּעֶצֶם, הַפָּסוּק הַזֶּה אֵינוֹ מוֹפִיעַ בְּפָרָשַׁת 'שְׁמַע' כְּפִי שֶׁהִיא כְּתוּבָה בַּתּוֹרָה, וְאָנוּ מוֹסִיפִים אוֹתוֹ מִדִּבְרֵי חֲז"ל. מְקוֹר הַפָּסוּק הוּא בַּגְּמָרָא בְּמַסֶּכֶת פְּסָחִים (דף נו.), הַמְבָאֶרֶת אֶת הַפָּסוּק, "וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בָּנָיו, וַיֹּאמֶר, הֵאָסְפוּ וְאַגִּידָה לָכֶם אֵת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרִית הַיָּמִים" - שֶׁבִּקֵּשׁ יַעֲקֹב אָבִינוּ לְגַלּוֹת לְבָנָיו אֶת יוֹם הַגְּאֻלָּה, וְנִסְתַּלְּקָה מִמֶּנּוּ שְׁכִינָה. כְּשֶׁרָאָה כָּךְ, חָשַׁשׁ שֶׁמָּא אֶחָד מִבָּנָיו אֵינוֹ צַדִּיק, כְּשֵׁם שֶׁלְּאָבִיו יִצְחָק וּלְסָבוֹ אַבְרָהָם הָיוּ בָּנִים רְשָׁעִים - יִשְׁמָעֵאל וְעֵשָׂו, וְאִם כֵּן - אוּלַי גַּם לוֹ יֵשׁ בֵּן אֶחָד רָשָׁע שֶׁגָּרַם לְהִסְתַּלְּקוּת הַשְּׁכִינָה מֵעָלָיו?

אָמְרוּ לוֹ בָּנָיו לְיַעֲקֹב אָבִינוּ, "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" (כְּלוֹמַר - שְׁמַע אָבִינוּ, שֶׁהָיָה שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל), "ה' אֱלֹקֵינוּ ה' אֶחָד" - כְּלוֹמַר, כְּשֵׁם שֶׁאֵין בְּלִבְּךָ אֶלָּא ה' אֶחָד, כָּךְ אֵין בְּלִבֵּנוּ אֵין אֶלָּא ה' אֶחָד. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה פָּתַח יַעֲקֹב אָבִינוּ וְאָמַר, 'בָּרוּךְ, שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד'.

חֲז"ל רָצוּ לְהוֹסִיף פָּסוּק זֶה לִקְרִיאַת שְׁמַע, אַךְ אָמְרוּ כִּי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לֹא אֲמָרוֹ, אָז אֵיךְ נִתָּן לְהוֹסִיפוֹ? מֵאַיִן? - הֲרֵי יַעֲקֹב אָבִינוּ כֵּן אֲמָרוֹ, אָז בְּוַדַּאי רָאוּי לְהוֹסִיפוֹ? לְפִיכָךְ תִּקְּנוּ לוֹמַר פָּסוּק זֶה בַּחֲשַׁאי וּבְשֶׁקֶט.

וְעוֹד אָמְרוּ חֲז"ל בַּמִּדְרָשׁ: "בְּשָׁעָה שֶׁעָלָה מֹשֶׁה לַמָּרוֹם, שָׁמַע אֶת מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא 'בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד', וְהוֹרִידוֹ לְיִשְׂרָאֵל". כְּלוֹמַר, שֶׁהַמַּלְאָכִים הָיוּ אוֹמְרִים פָּסוּק זֶה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ גִּלָּה אֶת הַדָּבָר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִכַּיוָן שֶׁזֶּה פָּסוּק הַשַּׁיָּךְ לַמַּלְאָכִים, לְפִיכָךְ אָנוּ אוֹמְרִים אוֹתוֹ בְּלַחַשׁ, חוּץ מִבְּיוֹם הַכִּפּוּרִים בּוֹ כֻּלָּנוּ כְּמוֹ מַלְאָכִים, אָז אָנוּ אוֹמְרִים 'בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד' בְּקוֹל רָם.

בַּשָּׁבוּעַ הַבָּא נְבָאֵר אֶת הַמִּלִּים.

קוֹל הַפָּרָשָׁה

תְּפִלָּה בְּרָצוֹן וּבְתְשׁוּקָה

'יַקְרִיב אֹתוֹ לִרְצֹנוֹ לִפְנֵי ה' (א, ג)

וַהֲלֹא פָּשׁוּט הַדָּבָר שֶׁהַמַּקְרִיב קָרְבָּנוֹ עוֹמֵד לִפְנֵי הַשֵּׁם, הֵן הוּא מַקְרִיב אֶת קָרְבָּנוֹ בְּתוֹכֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּמַה טַּעַם נֶאֱמַר 'לִפְנֵי הַשֵּׁם'?

וּבֵאֲרוּ הַמְפָרְשִׁים, שֶׁפָּסוּק זֶה נֶאֱמַר גַּם עַל הַתְּפִלָּה, שֶׁהִיא בִּמְקוֹם הַקָּרְבָּנוֹת כַּיָּדוּעַ. הֵן עַל הַתְּפִלָּה נֶאֱמַר 'דַּע לִפְנֵי מִי אַתָּה עוֹמֵד', כְּלוֹמַר - שֶׁבִּעֵת הַתְּפִלָּה אָנוּ עוֹמְדִים לִפְנֵי הַשֵּׁם.

וְעַל זֶה נֶאֱמַר: 'יַקְרִיב אֹתוֹ' - לִרְצוֹנוֹ. שֶׁיֵּשׁ לְהַקְרִיב אֶת הַתְּפִלָּה בְּרָצוֹן וּבְתְשׁוּקָה, שֶׁלֹּא יִתְפַּלֵּל אָדָם כְּאִלּוּ יֵשׁ לוֹ עֹל לְהִתְפַּלֵּל וְהוּא צָרִיךְ לִגְמֹר עִם הַתְּפִלָּה, אֶלָּא יִתְפַּלֵּל בְּחֵשֶׁק וּבְהִתְלַהֲבוּת, כִּי הוּא עוֹמֵד לִפְנֵי הַשֵּׁם כְּמוֹ בְּעֵת הַקְּרָבַת הַקָּרְבָּן, וְעַל תְּפִלָּתוֹ לִהְיוֹת בְּרָצוֹן מָלֵא וּבְהִתְלַהֲבוּת אֲמִתִּית!

כָּךְ מִתְפַּלְּלִים - בְּחֵשֶׁק, בְּרָצוֹן, בְּהִתְלַהֲבוּת סוֹחֶפֶת. אָז תִּתְקַבֵּל גַּם הַתְּפִלָּה בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן!

מַחֲשֶׁבֶת תְּפִלָּה

חִידָה בַּתְּפִלָּה:

(מִתּוֹךְ הֶעָלוֹן הַשָּׁבוּעִי)

קַל: מִנַּיִן שֶׁכָּל אֶחָד יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל?

בֵּינוֹנִי: אֵין אוֹמְרִים דָּבָר אֶחָד, מִשָּׁלוֹשׁ סִבּוֹת. מַהוּ הַדָּבָר וּמָה הַסִּבּוֹת?

קָשֶׁה: בִּשְׁנֵי מְדוֹרִים בְּגִלְיוֹן הַשָּׁבוּעַ, הֶזְכֵּר אוֹתוֹ מֵאֲמַר חֲז"ל. מַה מַּשְׁמָעוּתוֹ לְגַבֵּי הַתְּפִלָּה?

הַפִּתְרוֹנוֹת יֵשׁ לִמְסֹר לְמַשְׁגִּיחַ הַ'חֶבְרַת תְּפִלָּה',

הר"ר חַיִּים קוֹסְטֶלִיץ הי"ו

בְּעִקְבֵי הַצֹּאן

מַעֲלַת הַתְּפִלָּה בְּפוּרִים

הָיָה זֶה בְּבָקְרוֹ שֶׁל יוֹם הַפּוּרִים בַּחֲצַר בֵּיתוֹ שֶׁל הָרה"ק רַבִּי מְנַחֵם מֶענְדֶל מִקּוֹצְק זי"ע. הֲמָלָּה רַבָּה שָׂרְרָה בַּחֲצַר הַבַּיִת, חֲסִידִים בָּאוּ וְהָלְכוּ, נוֹשְׂאִים מָנוֹת וּמַגִּישִׁים מַתָּנוֹת, הַכֹּל עֲסוּקִים בְּמִצְוֹוֹת הַיּוֹם. לְפֶתַע הִתְפָּרֵץ אֶל הֶחָצֵר כְּרוּחַ סְעָרָה אֶחָד מֵחֲשׁוּבֵי הַתַּלְמִידִים, הוּא הָרה"ק רַבִּי יְחִיאֵל מֵאִיר מִגּוֹסְטִינִין זי"ע, וּבִקֵּשׁ לְהַכָּנֵס לָרַבִּי...

בְּקוֹצְק, כְּנִיסָה לָרַבִּי הָיְתָה דָּבָר מֻרְכָּב. רֹב שְׁעוֹת הַיּוֹם לֹא הָיָה נָתָן לְהַכָּנֵס לָרַבִּי, וּבְיוֹם הַפּוּרִים עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה... בְּקֹשִׁי הָיָה הָרַבִּי יוֹצֵא לְבֵית מִדְרָשׁוֹ לִקְרִיאַת הַמְּגִלָּה וּלְקַיֵּם מִצְוֹוֹת הַיּוֹם, וְהִנֵּה הִגִּיעַ הֵנָּה חָסִיד חָשׁוּב וְקָדוֹשׁ, וּמְבַקֵּשׁ לְהַכָּנֵס לָרַבִּי...

הַדֶּלֶת הָיְתָה נְעוּלָה, וְרַבִּי יְחִיאֵל מֵאִיר אֵינוֹ מְוַתֵּר וְדוֹפֵק שׁוּב וָשׁוּב. הוּא מִתְדַּפֵּק עַל הַדֶּלֶת בְּעַקְשָׁנוּת, וְאֵינוֹ מִתְיָאֵשׁ גַּם כְּשֶׁהַמּוֹנֵי הַחֲסִידִים מַסְבִּירִים לוֹ שֶׁלֹּא נִתָּן לְהַכָּנֵס לָרַבִּי כָּעֵת. 'אֲנִי צָרִיךְ לְהַכָּנֵס לָרַבִּי עַכְשָׁו', אוֹמֵר רַבִּי יְחִיאֵל מֵאִיר, וְאֵינוֹ נֵאוֹת לְוַתֵּר...

לְבַסּוֹף, בְּעִקְבוֹת הַמְּהוּמָה שֶׁבָּחֲצֵר, הִגִּיעוּ הַקּוֹלוֹת גַּם לְאָזְנָיו שֶׁל הָרַבִּי שֶׁיָּשַׁב בְּפְנִים, וּבְפֶתַע פִּתְאוֹם נִפְתְּחָה הַדֶּלֶת, וּבְפִתְחָהּ עָמַד לֹא אַחֵר מֵהָרַבִּי עַצְמוֹ, וּמַרְאֵה פָּנָיו כְּמַלְאַךְ אֱלֹקִים בְּעִצּוּמוֹ שֶׁל יוֹם הַקָּדוֹשׁ. 'מַה תְּבַקֵּשׁ?' - שָׁאַל הָרַבִּי קְצָרוֹת אֶת תַּלְמִידוֹ רַבִּי יְחִיאֵל מֵאִיר...

'הֵן פּוּרִים הַיּוֹם', אָמַר רַבִּי יְחִיאֵל מֵאִיר, 'וַאֲנִי עֵרֹם מִמִּצְוֹוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְאֵין לִי כְּלוּם, הֲלֹא כָּל הַפּוֹשֵׁט יָד נוֹתְנִים לוֹ, נָא יִתֵּן לִי הָרַבִּי מֵאוֹצָרוֹ הַטּוֹב!'

חִיֵּךְ הָרַבִּי וְאָמַר: 'אָכֵן כֵּן, יָפֶה דִּבַּרְתָּ, רַבִּי יְחִיאֵל מֵאִיר. הוֹאִיל וּפוּרִים הַיּוֹם, שָׂא עֵינֶיךָ לַשָּׁמַיִם וּתְבַקֵּשׁ מִמִּי שֶׁכָּל אוֹצְרוֹת הָרוּחָנִיּוּת וְהַגַּשְׁמִיּוּת הֵם שֶׁלּוֹ, תְּפִנֶּה אֵלָיו וּתְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ, כִּי הוּא יִתֵּן לְךָ הַכֹּל בְּיוֹם שֶׁבּוֹ כָּל הַפּוֹשֵׁט יָד נוֹתְנִים לוֹ!'

הִלְכוֹת תְּפִלָּה

הִלְכוֹת הַתְּפִלָּה בְּפוּרִים

א. בְּפוּרִים, בִּתְפִלּוֹת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה וּבִבְרָכַת הַמָּזוֹן, מוֹסִיפִים בִּבְרָכַת 'מוֹדִים' לוֹמַר 'וְעַל הַנִּסִּים - בִּימֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר' וְכוּ'.

ב. רָאוּי לָדַעַת אֶת בֵּאוּר הַמִּלִּים שֶׁאוֹמְרִים בְּ'וְעַל הַנִּסִּים', וּלְכַוֵּן בָּהֶם לְהוֹדוֹת לְבוֹרֵא עוֹלָם עַל חַסְדּוֹ הַגָּדוֹל.

ג. אִם שָׁכַח וְנִזְכַּר לִפְנֵי שֶׁסִּיֵּם 'בָּרוּךְ אַתָּה וְכוּ' הַטּוֹב שִׁמְךָ' - חוֹזֵר וְאוֹמֵר, וְאִם נִזְכַּר אַחַר כָּךְ, יָכוֹל לוֹמַר בֶּ'אֱלֹקֵי נְצוֹר', אֲבָל אֵינוֹ חוֹזֵר.

ד. בְּלֵיל פּוּרִים אַחֲרֵי קְרִיאַת הַמְּגִלָּה וַאֲמִירַת הַפִּיּוּט שֶׁאַחֲרָיו, אוֹמְרִים 'וְאַתָּה קָדוֹשׁ'.

ה. בְּשַׁחֲרִית, יֵשׁ אוֹמְרִים קְרוֹבֵץ, וְהֵם פִּיּוּטִים הַנֶּאֱמָרִים בַּחֲזָרַת הַשַּׁ"ץ בְּכָל בָּרְכָה.

ו. אֵין אוֹמְרִים הַלֵּל בְּפוּרִים, כִּי הַנֵּס לֹא הֻשְׁלַם וַעֲדַיִן אָנוּ בַּגָּלוּת, וְעוֹד, כִּי קְרִיאַת הַמְּגִלָּה הִיא בְּמָקוֹם הַלֵּל, וְעוֹד כִּי אֵין אוֹמְרִים הַלֵּל עַל נֵס שֶׁנַּעֲשָׂה בְּחוּץ לָאָרֶץ.

ז. אַחַר כָּךְ קוֹרְאִים בַּתּוֹרָה 'וַיָּבֹא עֲמָלֵק', וּמַתְחִילִים בִּקְרִיאַת הַמְּגִלָּה, וְאֵין אוֹמְרִים 'אֲשֶׁר הֵנִיא' אַחֲרֵי קְרִיאַת הַמְּגִלָּה בְּשַׁחֲרִית.

קוֹל הַצֹּאן

לִכְבוֹד מְדוֹר 'קוֹל הַצֹּאן', גִּלְיוֹן פָּרָשַׁת וַיִּקְרָא - זָכוֹר

יוֹם הַפּוּרִים הַגָּדוֹל כְּבָר מַגִּיעַ,
וּמֵעֵבֶר לְמַעֲלַת הַתְּפִלָּה בְּפוּרִים
- אֲשֶׁר כַּיָּדוּעַ זֶהוּ יוֹם שֶׁבּוֹ 'כָּל הַפּוֹשֵׁט יָד נוֹתְנִים לוֹ', רָצִיתִי
לְהַזְכִּיר עַל עֵת רָצוֹן נוֹסָפֶת:

בְּיוֹם רְבִיעִי הַקָּרוֹב יָחוּל יוֹם תַּעֲנִית אֶסְתֵּר. זֶהוּ יוֹם מְיֻחָד שֶׁהוּא
עֵת רָצוֹן מְיֻחֶדֶת וְנִשְׂגָּבָה מְאֹד
לְהִתְפַּלֵּל, וְיֵשׁ סְגֻלָּה יְדוּעָה לוֹמַר
בַּיּוֹם הַזֶּה אֶת פֶּרֶק כ"ב בְּתְהִלִּים,
'לַמְנַצֵּחַ עַל אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר', שֶׁאוֹתוֹ
הִתְפַּלְּלָה אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה לְפָנֵי
שֶׁנִּכְנְסָה לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ.

וְלָכֵן, כְּדַאי לְנַצֵּל הַזְּדַּמְּנוּת זוֹ וּלְהִתְפַּלֵּל מִזְמוֹר זֶה בְּיוֹם תַּעֲנִית אֶסְתֵּר, וְאַחַר כָּךְ לְבַקֵּשׁ כָּל אֶחָד בַּמִּלִּים שֶׁלּוֹ מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כִּי הוּא שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת בְּכָל עֵת וּבְפָרָט בְּעֵת רָצוֹן מְסֻגֶּלֶת.

שֶׁנִּזְכֶּה לְנַצֵּל אֶת הַיָּמִים הַקְּדוֹשִׁים הָאֵלֶּה לִתְפִלָּה וְלִפְעֹל יְשׁוּעוֹת כָּל אֶחָד בְּמַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ, וְגַם נִזְכֶּה לְהִתְפַּלֵּל עַל הוֹרֵינוּ וְעַל כָּל הַמִּשְׁפָּחָה, שֶׁיִּהְיֶה לְכֻלָּם רַק נַחַת וּבְרִיאוּת טוֹבָה, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁלָּנוּ הִיא מְאֹד חֲשׁוּבָה כַּיָּדוּעַ מַעֲלָתָהּ שֶׁל תְּפִלַּת תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן.

יִישַׁר כֹּחַ עַל הֶעָלוֹן הַנִּפְלָא
וְהַמְיֻחָד, אַ פְּרַיילִיכְ'ן פּוּרִים!

פ. ד. ב.

יְלָדִים יְקָרִים!
יֵשׁ לָכֶם מַשֶּׁהוּ מְעַנְיֵן לִכְתֹּב לָנוּ? וְאֵרֶט, מָשָׁל אוֹ סִפּוּר?
כָּאן הַמָּקוֹם בִּשְׁבִילְכֶם!
יֵשׁ לְהַעֲבִיר לְמַשְׁגִּיחַ
הַ'חֲבֶרֶת תְּפִלָּה'
הר"ר יַעֲקֹב זַנְגֶּר הי"ו

מֵאוֹצָרוֹת חַז"ל:

"מִנַּיִן שֶׁלֹּא יֹאמַר אָדָם אֵינִי כְּדַאי לְהִתְפַּלֵּל...? תַּלְמוּד לוֹמַר שָׁמוֹעַ אֶשְׁמַע צַעֲקָתוֹ"
(מכילתא דרשב"י משפטים כ"ב)